

Soçi’de üçlü zirvenin anlamı

Abone Ol [Google News](#)

Haber Merkezi · 19 Kasım 2017, 04:00 · Yeni Şafak

YORUM

PAYLAŞ

PROF. DR. SALİH YILMAZ - ANKARA RUSYA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ (RUSEN) BAŞKANI

Suriye’de Mart 2011’de başlayan gösteriler ile Esed’e karşı mücadele başlamış, 2015 yılına kadar ülke dörde bölünmüştü. Suriye’nin güneyinden Halep’e kadar olan hat Şam rejimi lideri Beşar Esed’in; İdlib, güneydoğu ve güney sınırındaki bazı noktalar muhaliflerin; Kuzeyde Cerablus-Azez hattı dışındaki bölge terör örgütü PKK’nın Suriye uzantısı PYD’nin; Suriye’nin doğusu ise terör örgütü DEAŞ’ın kontrolündeydi. 2015’te Rusya’nın Suriye’ye müdahalesinden sonra dengeler değişmeye başladı. 24 Kasım 2016 tarihinde FETÖ darbe girişiminden sonra Türkiye’nin yürüttü Fırat Kalkanı Harekâtıyla da Azez-Cerablus hattı Türkiye’nin desteklediği muhaliflerin kontrolüne girdi. 2015 yılında Suriye’de değişmeye başlayan dengeler 2017 yılına geldiğimiz bu günlerde Türkiye-Rusya-İran işbirliği ile siyasi çözüme daha yakın bir seviyeye getirildi.

Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Rusya Devlet Başkanı Putin, 13 Kasım 2017’de Soçi’de gerçekleştirdikleri zirveden altı ay önce 3 Mayıs 2017’de Soçi’de Suriye konulu başka bir görüşme yapmışlardı. Hatta Suriye konusunda önemli kararlara imza atmışlardı. Bu toplantıda Türkiye ve Rusya’nın aynı noktada buluşarak Suriye’de silahların susacağı bölgeleri belirlemişlerdi. Astana’da görüşmeler devam ederken gerçekleşen bu görüşmede Suriye’de ‘Çatışmasızlık bölgesi’ kavramı ilk defa duyurulmuştu. Bu çatışmasızlık bölgeleri İdlib merkezli bir alan; İdlib vilayetinin yanında Halep’in bir kısmı, Humus’un El Rastan bölgesi, Şam kırsalı, Deraa kırsalı ve Kuneytra kırsalı olarak belirlenmişti. Bu dört bölgede çatışmasızlık adımının atılması ile Suriye’de yeni bir sürece girilmiş ve siyasi çözüme dair umutlar yeşermişti. Rusya, dört bölgede güvenliği İran ve Türkiye ordularıyla birlikte sağlamayı önermişti. ABD lideri Trump o dönemde Rus lider Putin’le güvenli bölgeler konusunu görüşerek Dışişleri Bakan Yardımcısı Stuart Jones’u gözlemci olarak Astana’ya göndermişti. Aslında Rusya ve Türkiye’nin güvenli bölgeler ile uçuşa yasak alanlar oluşturmasının gayesi Suriye’de toprak bütünlüğünü korumaktı diyebiliriz.

ÜÇLÜNÜN ORTAK AMACI

Zaten Putin'in sözcüsü Dmitriy Peskov da o dönemde güvenli alanların ülkenin toprak bütünlüğünü sağlayabileceğini belirterek: "Bu daha başlangıç fakat konunun uzatılmasını isteyenler çok az. Bu alanların uygulanması Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunmasını sağlar ve ülkenin bölünmesini önler" sözleriyle Rusya-Türkiye- İran'ın amacının ne olduğunu ilan etmişti.

13 Kasım 2017'de Soçi'de Putin-Erdoğan görüşmesinde ise Suriye konusu yeniden detaylı biçimde masaya yatırıldı. Bu görüşmede İdlib ve Afrin konularının etraflıca konuşulduğu dile getirildi. Fakat bu toplantı öncesi Rusya'nın düzenlemeyi düşündüğü Suriye Halkları Kongresine PYD'yi davet etmesi Rusya-Türkiye arasında ufak çaplı bir krize neden oldu. Rusya, Türkiye'nin hassasiyetlerini dikkate alarak PYD'yi hazırladığı listeden çıkarmış ve kongreyi de belli olmayan bir tarihe ertelemişti. Fakat Rusya'nın bu görüşmede İdlib'te hâkim olan HTŞ'nin Rusya ve Esed ile hala mücadele ediyor olmasını gündeme getirdiğini Rus kaynaklardan öğreniyoruz. Soçi zirvesinden hemen sonra Sayın Erdoğan'ın Katar'a yaptığı ziyaret ile Putin'in Ermenistan Devlet Başkanı Sarkisyan ile görüşmesi belki gözlerden kaçtı. İşte 22 Kasım'da Türkiye-Rusya-İran devlet başkanlarının yapacağı 3'lü zirve bu noktaya odaklanıyor diyebiliriz.

Şöyle ki Rusya'nın hassasiyetlerini gündeme taşıdığı İdlib'teki HTŞ konusunun Sayın Erdoğan'ın Katar'a yaptığı ziyarette gündeme geldiği anlaşılıyor. Çünkü Katar'ın İdlib'te hâkim HTŞ ile diğer muhalifler üzerinde etkisi oldukça fazla. Türkiye, Katar ile güçlü işbirliğini kullanarak İdlib'teki Rusya-Esed şikâyetini çözmede iradesini kullanıyor. Peki, Türkiye İdlib'te İran-Rusya-Esed güçleriyle savaşan muhalifleri Katar ile birlikte anlaşmaya ikna ederken bunun karşılığında Rusya ve İran'dan neyi talep edebilir? Burada Afrin konusu gündeme geliyor. Türkiye uzun süredir PKK'nın Suriye kolu PYD'nin Afrin üzerinden ülkeye saldırılar gerçekleştirdiğini gündeme getirerek buraya olası bir operasyon düzenleme niyetini açıkça ifade ediyordu.

RUSYA TÜRKİYE'NİN TEZLERİNE YAKLAŞTI

Soçi zirvesinden hemen önce Vietnam'da Putin-Trump görüşmesinde BM'nin 2254. sayılı kararına vurgu yapılması, Cenevre sürecinin aktifleştirilmesine atıf ile Suriye'de barış sağlandıktan sonra yabancı ülke askerlerinin Suriye'yi terk etmesi gerektiği açıklaması, İngiliz kaynaklı bir basın kuruluşundan Rakka'da PKK'nın Suriye kolu PYD ile DAEŞ arasındaki ilişkileri gösteren videoyu servis etmesi üç garantör ülke arasında yeni bir görüşme sürecini başlattı. İran, bu açıklamaların kendisine karşı yapıldığını düşündü. Türkiye ise eğer yabancı güçler sorunsa Astana görüşmelerinin etkinliğini sorguladı. Esed yönetimi ise İran'ın hedef alınarak BM'nin 2254. Kararına vurgu yapılmasının kabul edilemeyeceğini sesli de olmasa hissettirdi. Bu şartlarda Trump tek açıklama ve PYD-DAEŞ işbirliği ile Astana sürecinde garantör üç ülkenin ilişkilerini hedef almış oldu. Bir nifak tohumu ekti diyebiliriz.

Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov, hemen 2254 ile İran'ın hedef alınmadığını açıkladı. DAEŞ-PYD işbirliğinin ortaya çıkmasıyla Rusya'nın uzun süredir ABD'yi DAEŞ'le mücadelede samimi

olmamak, DAES'e karşı korumacı bir siyaset güttüğüne dair iddiaları da doğrulanmış oldu. Bu şartlarda DAES'in boşalttığı alanlara PYD'nin yerleşmesiyle Irak'ın doğu ve Türkiye'nin kuzeyinden Ürdün-İsrail sınırına kadar olan bölgede PYD eliyle bir ABD hâkimiyeti amaçlandığı da ortaya çıktı. Bu hattın kesintisiz tamamlanması için PYD ile Esed-Rusya kuvvetlerinin silahlı bir çatışmaya girme olasılığı da güçlendi. Kaldı ki bu çatışma ufak çaplı da olsa ara sıra gerçekleşti. Rusya bu ihtimali yok etmek adına İdlib'te Esed-Rusya-İran'a karşı savaşan güçlerle bir sulh yaparak Deyr-Zor hattını kuvvetlendirmek ve ABD'nin PYD kartını etkisizleştirmek için Türkiye'nin tezlerine yaklaştı. Şöyle ki eskiden Türkiye'nin Afrin ve PYD'ye karşı sert tedbirler alma tezlerine mesafeli yaklaşan Rusya ile İran'ın artık bu tezlere uzak olmadığı görülüyor. İşte Soçi'deki 3'lü zirvede Afrin ve PYD'nin diğer bölgelerde etkinliğine dair yeni kararlar çıkması muhtemeldir. Cenevre sürecine taşınacak görüşmelerde Türkiye'nin PYD tezleri dikkate alınacak gibi.

ÖNEMLİ KARARLAR AREFESİNDE

Daha önce Dışişleri bakanları düzeyinde yapılması planlanan Soçi'deki 3'lü zirvenin ani bir kararla devlet başkanları nezdinde yapılması aslında önemli kararlar arifesinde olduğumuzu da gösteriyor. Sayın Erdoğan'ın Katar ziyaretinde önemli destek alması ile PYD-DAES arasındaki mutabakata karşı yeni ve güçlü bir strateji ortaya konulmaya karar verildi diyebiliriz. Katar'ın da artık bu 3'lü ile birlikte Suriye'deki stratejilere dâhil olduğunu söylemeliyiz. Bu haliyle Rusya-İran işbirliğine karşı Türkiye-Katar birlikteliği ile bir denge de kurulmuş oluyor. Trump'ın BM'nin 2254 No.'lu kararına vurgu yaparak inisiyatifi BM'ye atma hamlesine karşı 3'lü zirvede Katar'ın da katkısıyla Cenevre sürecinin ancak Astana süreci ile birlikte yürüyebileceği vurgusu yapılacak.

Soçi'de Putin-Erdoğan-Ruhani görüşmesinden önce bu üç ülkenin dışişleri bakanlarının bir araya gelmesi planlanıyor. Dışişleri bakanlarının ve uzmanların Suriye'de siyasi çözüm konusunda neler yapılabileceğine dair somut veriler üzerinde çalışacaklarını söylemeliyiz. Çünkü BM'nin 2254 kararına vurgu yapılan Cenevre görüşmelerinin toplanacağını düşündüğümüzde Cenevre'ye eli güçlü gitmek isteyen bir blok var. Cenevre toplantılarının başarısızlığı dolayısıyla siyasi çözüme odaklanamayan bu üç ülke, Cenevre'de masaya somut kararlar getirerek ABD'yi de barışa ikna etmek veya zorlamak isteyecekler. Bu somut adımlar içerisinde sivil anayasa, geçiş hükümeti kurulması konuları, seçimlerin nasıl yapılacağıнын yer alması muhtemel konulardır.

22 Kasım tarihindeki Soçi zirvesiyle Cumhurbaşkanı Erdoğan, son bir yılda Putin'le altı kez yüz yüze görüşmüş olacak. Soçi zirvesinin 3'lü formatta yapılmasının sebebinin ise 3 ülkenin ateşkes garantörleri olması olduğunun açıklanması ABD'nin yeni stratejileri ile PYD'yi kullanma planına bağlanabilir. Bu zirvede artık 'Suriye Halkları Kongresi'nin PYD'siz diğer Kürt unsurların dâhilinde gerçekleşmesi de mümkün. Fakat bu birliktelik hala ABD'nin yeni provokasyonlarına karşı savunmasız. Türkiye'nin Rusya'nın PYD politikasına güvensizliği, Rusya'nın NATO üyesi bir Türkiye ile ne kadar vola devam edilebileceğine dair sünheleri. İran'ın son açıklamalar ile

... birlikteliği tehdit eden unsurlardır. Bu üç ülke birbirlerinin hassasiyetlerini diğerine karşı kullanmadığı sürece Suriye’de siyasi çözüme oldukça yakınız. Suriye’de üç ülkenin birlikteliği bundan sonra Avrasya’da yeni birliktelikler için de emsal teşkil edecektir.

ABD’nin Suriye’de PYD’ye bu kadar yatırım yapıp arkasına bakmadan gideceği bekleniyorsa hem Rusya hem Türkiye hem de İran beklemedikleri sonuçlarla karşılaşabilir. ABD’nin önce Sünni blokta yer alan ülkeleri birbirleriyle karşı karşıya getirdiği, son günlerde de Lübnan ve Irak üzerinden Şiiler arasında bir ihtilaf oluşturma çabası Ortadoğu’da Rusya-Türkiye- İran birlikteliğini zorunlu kılıyor.

PAYLAŞ

#Ankara

#Türkiye

#Rusya

#Soçi

DÜŞÜNCE GÜNLÜĞÜ E-POSTA ABONELİĞİ

Yaşam kalkanı

Direnişin kareleri: Demirden tuzaklar, kumdan hendekler.

'Rus askerleri arkadaşlarımı acımasızca öldürdü'

Ukrayna'dan gelenler yaşadıklarını anlattı.

15 Temmuz

yenisafak.com/15Temmuz

Kudüs : Bir Şehrin Hikayesi

gzt.com/kudus

Yeni Şafak Seçim

yenisafak.com/secim

Yeni Şafak Ramazan

yenisafak.com/ramazan

Yeni Şafak Spor

yenisafak.com/spor

GZT Lokma

gzt.com/lokma

MOBİL UYGULAMALAR

Apple

Android

Windows

Yeni Şafak olarak yayın hayatına başladığımız ilk günden itibaren ülkemizde demokrasinin tüm kurumları ile yerleşmesi, milli irade ve değerlerimizin hakim olması için tüm gücümüzle çalıştık. Bu ülkenin geleceğinin derin sularda boğulup gitmemesi için çaba sarf ettik.

Fırtınalı günlerde sığınılacak bir liman olduk. Bugüne kadar ülkemize yapmış olduğumuz katkıyı bundan sonra da okurlarımızın desteği ile sürdürmeye devam edeceğiz. Her gün Yeni Şafak'la yeni bir umut olacak.

Son Dakika

Haberler

Koronavirüs

Türkiye

Dünya

Bilimsel Gelişmeler

Gündem

Darbe Girişimi

Eğitim

Politika

Yerel Haberler

3. Sayfa

Yerel Gündem

Dünya

Ortadoğu

Avrupa

Amerika

Asya

Afrika

Antartika

Okyanusya

Özgün

Özgün haberler

Dini Bilgiler

Yemek Tarifleri

Diyet

Spor

Spor Haberleri

Transfer Haberleri

Beşiktaş Haberleri

Galatasaray Haberleri

Fenerbahçe Haberleri

Trabzonspor Haberleri

Futbol

Basketbol

Motor Sporları

Voleybol

F1

Extreme Sporlar

Golf

Güreş

Atletizm

Su Sporları

Salon Sporları

Uzakdoğu Sporları

Diğer

Ekonomi

Türkiye Ekonomisi

Dünya Ekonomisi

Otomotiv

Emlak

İş Dünyası

Basın İlan

İletişim / Harita

+90 212 467 65 00

Maltepe mah. Fetih cad. No 1/1
Topkapı Zeytinburnu İstanbul Türkiye

Bip / +90 530 846 00 00

Facebook

Instagram

Twitter

Google Plus

Pinterest

Youtube

Flipboard

Rss

Copyright 2017 © Yeni Şafak

Gizlilik Politikası

Kullanım Koşulları

Site Map

Medya Kit

Kurumsal

Bilgi Toplumu Hizmetleri

Hat Sanatı

Resimli cuma mesajları YENİ | Anlamlı, dualı, resimli, hadislerle güzel cuma mesajları ve sözleri

↑
YUKARI

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunundaki amaçlar ile sınırlı ve mevzuata uygun şekilde çerezler kullanılmaktadır. Detaylı bilgi için [çerez politikamızı](#) inceleyebilirsiniz.

